

DZIENNIK KIJOWSKI

Nr 5

(60)

marzec

1997

Istnieje od roku 1906

Pismo społeczne, ekonomiczne i literackie

Suplement gazety "Holos Ukrainy"

Увага!

Шановні читачі! Пропонуємо вашій увазі номери і адреси кіосків "Союздруку" в Києві, де можна придбати "Дзєннїк Кїївський":

Старокїївсько-Печерська зона

№№3, 8, Майдан Незалежності, підземний пер.
21, Європейська пл. (був. Лен. Комсомолу)
30, Прорізна 10
50, Софіївська 1, кінц. зуп. трол. 18
78, М "Політехнічна"
81, Михайлівська 2, магазин "Поезія"
617, Володимирська 41

Подільсько-Шевченківська зона

401, Мельникова 2
404, Вел. Житомирська 6
405, Володимирська 18
410, Львівська пл.
431, Вишгородська пр. Правди 4
433, Светлицького 32\20
443, Контрактова пл.
450, М "Тараса Шевченка"
467, пл. Дружби народів, Оболонь
475, Вишгородська 44
482, універсам №3, Оболонь
488, Оболонський пр. 15

Радянсько-Московська зона

100, 116 М "Нивки"
101, М "Берестейська"
102, 103 М "Шулявська"
105, М "Політехнічна"
120, пл. Перемоги
135, Бульв. Шевченка 36, готель "Експрес"
142, Червоноармійська 63 респ. стадіон
145, Червоноармійська 75, біля костюлу
Св. Миколая
155, 162, Московська пл.
151, Горького 180, біля інституту інформації
166, Голосіївська пл., готель "Мир"
181, Ак. Глушкова 31, Теремки

Жовтнево-Залізнична зона

206, Зодчих 60, "Борщагівка"
208, бульв. Кольцова 13
222, М "Берестейська"
225, Гната Юри 9, "Борщагівка"
230, Курська 1
240, пл. Космонавтів
244, Соломенська пл.
245, Караваєви дачи
257, Воздухофлотський пр. 36, біля інж.-буд. ін-ту
261, Отрадинський пр., 16
276, 234, пр. Перемоги 97, М "Святошин"
283, 284, Приміський вокзал

Дарницько-Дніпровська зона

500, 579, М "Лівобережна"
501, Кіото 19, біля торг-ек. ун-ту
510, М "Харківська"
550, Маяковського 43\2, Троєщина
555, Маяковського 22, Троєщина
581, Маяковського 75\2, Троєщина
564, Бальзака 64, Троєщина
553, Харківське шосе 164, універсам "Київ"
560, 583, 589 М "Чернігівська"
579, Попудренка 14\38
582, М "Дарниця"
587, Харківське шосе 20, універсам "Дарниця"

В той же час звертаємо вашу увагу на те, що тільки передплата є найнадійнішим і найощаднішим засобом придбання нашої газети. Передплатити газету можна в поштових відділеннях України. Передплатний індекс 30678. "Дзєннїк Кїївський" є однією з нечисельних газет, на яку встановлена єдина передплатна ціна до кінця року - 50 коп. на місяць. Переважно більшість газет в Україні можна передплатити тільки по цінах першого півріччя. Крім того згідно з існуючими правилами розмір коштів на видання газети залежить від кількості передплачених примірників. Чим вона більше, тим кошти менше. Передплачуючи, ви підтримуєте фінансово єдину друковану в Україні польськомовну газету. Заощаджені кошти йдуть виключно на виробничі цілі.

Увага! ДК регулярно публікує матеріали українською і російською мовами про життя поляків в Україні, методичні матеріали по вивченню польської мови.

Редакція

Instytucje oświatowe — kluczem rozwoju polskości

Rozmowa z Andrzejem
Chodkiewiczem, członkiem
Zarządu Krajowego Stowarzyszenia „Wspólnota Polska”

Zapewne nie wszyscy nasi czytelnicy są zorientowani w zasadach działania i celach organizacji, którą Pan reprezentuje, stąd też na wstępie poproszę o kilka słów na ten temat.

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” powstało w 1990 roku i jest organizacją społeczną mającą w tej chwili około 3 tysięcy członków w Polsce. Jego głównym zadaniem jest pomoc Polakom mieszkającym poza granicami Kraju, przy czym zarówno tym, którzy mieszkają na Wschodzie, jak i na Zachodzie.

Jaki jest cel obecnej Pańskiej wizyty na Ukrainę?

Przed wszystkim jest to sprawa budowy szkoły polskiej w Dowbyszu, gdzie władze oświatowe rozpoczęły budowę szkoły wiejskiej, ale ze względu na trudną sytuację gospodarczą zwróciły się z prośbą o wsparcie finansowe na dokończenie tej szkoły. Gotowe są uruchomić tam pion klas z polskim językiem nauczania, gdzie oprócz języka uczniowie poznawac będą historię i geografię Polski.

Czy lokalne władze ukraińskie pozytywnie ustosunkowują do samej koncepcji powstania takiej szkoły?

Tak.

Nie ma żadnych problemów?

Jesteśmy jeszcze na etapie wstępnych uzgodnień dotyczących umowy. Wynegocjowaliśmy założenia, natomiast, czy będzie akceptacja szczegółów i kiedy ona nastąpi, to zobaczymy. Powiem tylko, że spotkaliśmy się z ogromną

Podczas rozmowy

Fot. W. Nehrebecki

życzliwością i zaangażowaniem, szczególnie ze strony władz lokalnych, tzn. Rady Wiejskiej Dowbysza, jak również władz rejonu Baranówki.

Ilu mieszkańców liczy Dowbysz?

Według słów przewodniczącego Rady Wiejskiej w tej chwili w Dowbyszu mieszka około 6 tysięcy mieszkańców, z czego około 80% stanowią Polacy.

Domyślam się, że ta inwestycja jest jednym z elementów szerokiej akcji niesienia pomocy w stworzeniu zaplecza dla krzewienia kultury i oświaty polskiej i zapewne podejmiecie Państwo na Ukrainie w tym zakresie jeszcze inne przedsięwzięcia?

Tak, sprawa Dowbysza to sprawa będąca częścią działań w tym kierunku. Zdajemy sobie sprawę, że kluczem dla dalszego rozwoju polskości na terenach Ukrainy jest tworzenie instytucji oświatowych - kół, klas z językiem polskim, fakultetów, sobotnich czy niedzielnych szkółek, gdyż bez powszechnej znajomości języka polskiego, bez używania go na co dzień nie można mówić o dalszym rozwoju kultury, o utrzymaniu ścisłych związków z Macierzą. Rozszerzenie znajomości języka polskiego jest jednym z podstawowych warunków rozwoju polskości na Ukrainie.

Ciąg dalszy na str. 6

Kijów dzisiaj

Gmach filharmonii kijowskiej, byłego zebrania kupieckiego

Fot. W. Nehrebecki

W NUMERZE	Еврейские вести Str. 5
Pamięci wybitnego syna Polski Str. 4	Zbrodnia bez kary Str. 7

✂ КУПОН
БЕСПЛАТНОГО
ОБЪЯВЛЕНИЯ
частного,
некоммерческого
характера
(не более 20 слов)
Язык объявления (подчеркнуть): польский, украинский, русский...
Приклейте купон на Ваше объявление и вышлите по адресу:
252054 Украина, Киев,
ул.Гоголевская, 23
Редакция газеты
"Дзєннїк Кїївський"

Ks. Hugo Kołłątaj

28 lutego 1997 roku minęło 185 lat od dnia śmierci słynnego polskiego działacza społecznego i filozofa epoki Oświecenia Hugo Kołłątaja (1750-1812)

Wspólnie z Tadeuszem Kościuszką był jednym z dowódców polskiego powstania 1794 roku, za co został skazany na 7 lat więzienia. H. Kołłątaj przeszedł do historii jako bojownik oświecenia w Polsce, Rosji i na Ukrainie. Z jego inicjatywy w latach 1802-1803 w Moskwie i Krzemieńcu zostały założone licea. Hugo Kołłątaj był autorem idei o dołączeniu oświaty zawodowej do programu ogólnokształcącego szkół podstawowych i średnich. Dlatego liceum krzemienieckie kształciło mierniczych, ogrodników, nau-

czycieli wiejskich. Program tego liceum prawie się nie różnił od programu Uniwersytetu Wileńskiego i można go traktować jako wyższą uczelnię. Liceum miało bogate zbiory biblioteczne (około 50 tys. tomów i w tym ponad 1500 wartościowych inkunabu).

Licealny ogród botaniczny był uważany za jeden z najlepszych w Rosji. Jego rośliny z tropików do dziś są podstawą Kijowskiego Ogrodu Botanicznego im. akademika I. Fomina. Z Krzemieńca w 1831 r. chłopci pańszczyźniani przewozili na wołach duże palmy w beczułkach do miasta nad Dnieprem.

W liceum pracowali polski historyk i działacz społeczno-polityczny J. Lewel, ojciec słynnego polskiego poety Juliusza Słowackiego, wykładowca literatury i retoryki profesor E. Słowacki.

Po klęsce polskiego powstania lat 1830-31 popieranego przez większość licealistów uczelnia ta jako ognisko idei buntowniczych zostaje zamknięta, a biblioteka, kolekcje roślin tropikalnych, wyposażenie przekazana do stworzonego w 1834 roku Uniwersytetu Kijowskiego.

Hugo Kołłątaj i Tadeusz Czacki były duszą nowatorskiej Komisji Edukacyjnej, do której należała inicjatywa przekazania oświaty z-pod zarządu Kościoła do państwa. Ogólnie rzecz biorąc na Ukrainie założono 245 polskich uczelni wyższych i średnich. Ale wszechwładny faworyt gubernator Kraju Południowo-Zachodniego D. Bibikow (1837-

1852), gorliwy wykonawca woli cara Nikołaja I co do rusyfikacji kraju i powrotu Kijowa „do łona Rosji”, miał na celu wykorzenienie polskich i ukraińskich elementów z życia społeczno-politycznego i kulturowego na Ukrainie. Za jego rozkazem zostają zamknięte wszystkie klasztorne i parafialne szkoły katolickie. Katolikom surowo wzbroniono obejmować posady w administracji kraju, a także uczyć w jakichkolwiek szkołach.

Ale Hugo Kołłątaj pozostawił w dziejach Polski i Ukrainy głęboki ślad: zamiłowanie do wiedzy, poczucie odpowiedzialności obywatela za państwo i ojczyznę, gotowość do ofiar w imię tych ogólnoludzkich wartości.

Adaś Wojciechowski

Urodził się we wsi Wielkie Dedekrały na Tarnopol-szczyźnie.

wowych i średnich. Dlatego liceum krzemienieckie kształciło mierniczych, ogrodników, nau-

Wisława – Noblistka z kraju nad Wisłą

....” Takich ludzi nie jest zbyt wielu. Większość mieszkańców tej ziemi pracuje, żeby zdobyć środki utrzymania, pracuje, bo musi. To nie oni z własnej pasji wybierają sobie pracę, to okoliczności życia wybierają za nich. Praca nie lubiana, praca, która nudzi, ceniona tylko dlatego, że nawet w tej postaci nie dla wszystkich jest dostępna, to jedna z najcięższych ludzkich niedoli. I nie zanoszą się na to, żeby najbliższe stulecia przyniosły tutaj jakąś szczęśliwszą zmianę ...”

Takie spostrzeżenia o doli poety znalazły się wśród słów wypowiedzianych przez Wisławę Szymborską przed tym, jak wręczono jej literacką Nagrodę Nobla.

Dzisiaj przedstawiamy Państwu uwadze dwa z blisko dwustu utworów Poetki.

KLUCZ

Był klucz i nagle nie ma
klucza
Jak dostaniemy się do
domu?
Może ktoś znajdzie klucz
zgubiony,
Obejrzy go — i cóż mu po
nim
Idzie i w ręce go podrzuca
Jak brylkę żelaznego
zlomu.
Z miłością jaką mam dla
ciebie
Gdyby to samo się
zdarzyło,
Nie tylko nam: całemu
światu
Ubyła by ta jedna miłość
Na obcej podniesiona ręce
Żadnego domu nie
otworzę
I będzie formą, niczym
więcej,
I niechaj rdza się nad nim
sroży
Nie z kart, nie z gwiazd,
nie z krzyku pawia
Taki horoskop się
ustawia.

Ключ

Був ключ і ось його немає.
Як ми дістанемося до дому?
Може, знайде ключа хтось
того,
Погляне - і, що йому з нього?
Йде і з долони підкидає
Шматок залізний лому.
З любов'ю, що для тебе
маю,
Якби те саме колись
сталось,
Не тільки нам: цілому світу
Кохання б цього бракувало.
В чужій долоні - що є гірше?
Жодного дому не відчинить
І буде формою - не більше,
Іржа хай з нею своє
вчинить.
Не з карт, зірок чи крику
нава
Цей гороскоп, і не забава.
Переклад -
Кристина Ангельська
(Львів)

KOT W PUSTYM MIESZKANIU

Umrzeć — tego nie robi się
kotu.

Bo co ma począć kot
w pustym mieszkaniu.
Wdrapywać się na ściany.
Ocierać między meblami.
Nic niby tu nie zmienione,
a jednak pozamieniane.
Niby nie przesunięte,
a jednak porozsuwane.
I wieczorami lampka już nie
świeci.

Słyszał kroki na schodach,
ale to nie te.
Ręka, co kładzie rybę na
talerzyk,
także nie ta, co kładła.

Coś się tu nie zaczyna
o swojej zwykłej porze.
Coś się tu nie odbywa
jak powinno.
Ktoś tu był i był,
a potem nagle zniknął
i uporczywie go nie ma.

Do wszystkich szaf się
zajrzało.
Przez półki przebiegło.
Wcisnęło się pod dywan i
sprawdziło.
Nawet złamało zakaz
I rozrzuciło papiery.
Co więcej jest do zrobienia.
Śpać i czekać.

Niech no on tylko powróci,
niech no się pokaże.
Już on się dowie.
Że tak z kotem nie można.
Będzie się szło w jego stronę
jakby się wcale nie chciało,
pomalutku,
na bardzo obrażonych
łapach.
I żadnych skoków, pisków na
początek.

Кіт у пустому помешканню

Вмерти - цього не робиться
котові.
Що має робити кіт
У пустому помешканні.
Драпатися поміж меблями.
Неначе нічого тут не
змінено,
однак замінено.
Ніби не пересунуено,
однак розсунуено.
І вечорами лампа вже
світиться.

На сходах чути кроки,
але це ж не ті самі.
Рука, яка кладе на
тарілочку рибу
Також не та, що клала.

Щось тут не починається
о звичайній порі.
Щось тут не відбувається
так як повинно.
Хтось тут був і був,
а потім раптово зник
і наполегливо його вже
немає.

До всіх шаф заглянуто.
По всіх полицях
перебігнуто.
Втиснулося під килим і усе
перевірено.

Навіть порушено наказ
і порозкидано папери.
Що ж більше можна
зробити?

Спати і чекати.
Нехай він тільки
повернеться,
нехай тільки появиться.
А тоді він побачить,
що з котом так не можна.
Йтиметься в його сторону
начебто зовсім не хочеться,
помалесеньки
на дуже ображених лапах.
І жодних стрибків ні
попитувань
на початок.

Переклад -
Яніна Аль Коні
(Львів)

...И перекуем мечи свои на орала, и копыя свои - на серпы, и не поднимет народ на народ меч, и не будут больше учиться войне. (Из книги пророка Исайи)

W życiu Papieża Jana Pawła II do Ameryki trwającej aż pięć dni większość gazet, Drugą Radę Watykańską dokumentu historycznego "Nostra Estate" określającego stosunek kościoła opiera się na atmosferze, która istniała w jego rodzinnym miasteczku Wadowicach, w Polsce. W

żem, który odwiedził żydowską synagogę w Rzymie, gdzie wziął udział w nabożeństwie żałobnym poświęconym Żydom poległym w Holokaucie. Po każdym akcie terroru Palestyńczyków przeciwko Żydom wyrażał on ostre oświadczenia, potępiające przemoc. Takie oświadczenie uczynił po tym, kiedy palestyńscy terroryści zaatakowali włoski statek turystyczny "Akilen Lauro" w 1985 r. Potępił bestialski napad na synagogę w Stambulu w 1986. W listopadzie 1990 r. przyjmując

nach, leży ciężka wina za zagładę narodu żydowskiego... Jest to wezwanie do stałej pokuty. Tylko w taki sposób będziemy mogli pokonać każdą formę antysemityzmu". W 1991 r. podczas wizyty do Pragi Jan Paweł II wzywał chrześcijan do pokuty, wyjaśniając, że "antysemityzm jest grzechem przeciwko Bogu i ludzkości". Niniejszy Papież został pierwszą głową kościoła katolickiego, który przeprowadził w Watykanie (w 1994 r.) modlitwę żałobną o pamięć sześciu milionów Żydów. W sierpniu 1994 r. Watykan nareszcie uznał państwo Izrael i arcybiskup Montezemala wręczył Prezydentowi Izraela Ezerowi Wejzmanowi swój mandat pierwszego ambasadora Watykanu w państwie żydowskim.

Papież: O chrześcijańskim obowiązku

między innymi i "Idisz Forwerts", poświęciła sporo uwagi. Komunikaty wzmiankowały o spotkaniu i wymianie poglądów między Papieżem i delegacją amerykańskich rabinów, która odbyła się w siedzibie arcybiskupa Nowego Jorka kardynała Jana O'Konora. Spostrzeżono także, że obecny papież w ciągu całego, dość długiego terminu przebywania na swoim stanowisku wykazuje dużo zrozumienia i sympatii do Żydów i ich religii, mianując naród żydowski "naszymi starszymi braćmi w wierze". Wizycie papieża do Ameryki została poświęcona książka zawierająca teksty jego wystąpień, a również prace o Żydach i judaizmie za lata 1979-1995, po przeczytaniu której czytelnik dowie się, że Jan Paweł II nie jest pierwszym papieżem mającym na celu ulepszenie stosunków między chrześcijanami i Żydami. Jeszcze w latach 60. Papież Jan XXIII powołał Drugą Radę Watykańską w celu przedyskutowania dawno nabrzmiałej sprawy "O chrześcijańskim obowiązku wobec Żydów". Później Papież Paweł VIII utworzył w Watykanie specjalną komisję ds. stosunków religijnych z Żydami. Urodzony w Polsce kapłan katolicki Karol Wojtyła przyjął imię Jana Pawła i został pierwszym papieżem, który wystąpił z oświadczeniami w duchu przyjętego przez

katolickiego do Żydów. Korzystał on z każdej możliwości dla ogłoszenia nowego pozytywnego nastawienia Watykanu wobec Żydów i judaizmu. Papież wielokrotnie występował w tym duchu w różnych krajach świata, organizując podczas swoich podróży spotkania z miejscowymi gminami żydowskimi. Dostojnie kilka miesięcy po jego wyborze na przywódcę 900 milionów katolików całego świata, w marcu 1979 roku Jan Paweł II przyjął w Watykanie delegację żydowskich przedstawicieli ze wszystkich kontynentów. Na tym pierwszym spotkaniu mówił on o duchowym powiązaniu kościoła katolickiego z narodem żydowskim. Taki pozytywny stosunek do Żydów ze strony najwyższego przedstawiciela katolicyzmu znalazł oddźwięk we wszystkich instancjach chrześcijańskich. Na przykład, biskupi niemieccy na swoich konferencjach ogłosili dokument, w którym prosili o wybaczenie za udział chrześcijan w zagładzie Żydów. Na przestrzeni wieków większość chrześcijan widziała Żydów tylko tak, jak oni zostali przedstawieni w liturgii: jako uparty naród, który odmówił przyjęcia nowej wiary i zniszczył swojego Boga. Niniejszy papież uczynił problem polepszenia stosunków między katolikami i Żydami swoją misją. Jego osobista życzliwość

opiera się na atmosferze, która istniała w jego rodzinnym miasteczku Wadowicach, w Polsce. W latach młodzieńczych Karol Wojtyła miał kolegów-Żydów, z którymi chodził razem do szkoły i w domach których był pożądanym gościem. Później przyszedł papież widział, jak nieludzko unieśćli Żydów nazisti. Działo się to wtedy, kiedy przygotowywał się on do kapłaństwa. Podczas pierwszego przyjęcia żydowskich przedstawicieli Papież powiedział: "Antysemityzm jest sprzeczny z duchem chrześcijaństwa". To nastawienie deklarował on też w każdym z krajów, który odwiedzał, zwłaszcza w Europie. Tam Jan Paweł II wzywał katolików "Pamiętać o narodzie, którego synowie i córki zostali poddani zagładzie" Po raz pierwszy wypowiedział to podczas swojego pobytu w Oświęcimiu w sierpniu 1979 roku. Kiedy w maju 1980 roku papież odwiedził Paryż, przypomniał o zagładzie większej części francuskiego Żydostwa. Kiedy w kwietniu 1983 roku ojciec kościoła rzymskokatolickiego występował z okazji czterdziestolecia powstania w Warszawskim getcie, nazwał to powstanie "rozpaczliwą walką o prawo do życia, o wolność i godność ludzką". W 1985 r. Papież wyjaśnił, że obecne stulecie upłynęło pod znakiem holocaustu. W kwietniu 1986 r. Papież Jan Paweł II został pierwszym papie-

w Watykanie nowego ambasadora zjednoczonych Niemiec, papież powiedział: "Na nas, chrześcija-

Meir Rak (E.B. "N1-2, 1997)

Еврейские штучки

- Что это у вас маца такая твердая - просто откусить нельзя? - спрашивает Мендель. - Ты всегда недоволен. Если бы эту мацу дали даже царю Соломону - он был бы от нее в восторге... - Конечно, тогда она была еще свежая. - Мендель, меня вчера хотели изнасиловать, - говорит жена. - С чего ты взяла? - Потому что, извиняюсь, уже изнасиловали. - Что же ты говоришь "хотели"? - Если б не хотели - не изнасиловали бы. - Ты будешь жалеть, если я иду к другому? - Конечно. Другого. - Мендель, поздравляю: говорят ты удачно женился. - Какой "удачно"? Невеста не пришла на свадьбу. - Это и есть удача. - Софочка, тебя целую неделю не было дома. Мне в

голову уже лезли самые страшные мысли. - Какие, дорогой? - игриво спрашивает жена. - Я знаю? Я все время думал, что ты вдруг еще вернешься. Мендель гуляет вечером с женой. Неожиданно подходит хулиган, бьет Менделя по морде: - Давай быстро деньги! Мендель отдает ему пачку денег. В это же время жена бьет его по другой щеке: - Мерзавец, для него ты нашел деньги, а мне так пожалел на колготки. Додик - Менделю: - Рабинович просит у меня денег. Не знаю, стоит ли ему давать. - Обязательно дай. - Почему "обязательно"? - Иначе он у меня попросит. - Софа, сколько тебе лет? - Тридцать два. - Тебе же в прошлом году было тридцать два. - Я не могу каждый год менять свое мнение...

Świat według kobiet

- Szczerze mówiąc, mogłaś już sobie iść cztery rozdziały temu!

gazeta WYBORCZA

Umieszczenia jak największej liczby kobiet na wysokich miejscach list wyborczych domagają się od polityków reprezentantki różnych środowisk kobiecych. List otwarty w tej sprawie wysłano uczestniczki konferencji "Kobiety w Polsce demokratycznej". Utworzyły porozumienie na rzecz równego statusu kobiet i mężczyzn. Sytuacja kobiet w Polsce - według dr Małgorzaty Fuszary, dyrektora Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego - jest daleka od ideału równości. Kobiety pracują zawodowo i wykonują ogromną liczbę prac

domowych. Jedyne w czym na pewno pomoże mężczyzna, to przygotowanie opału. Nawet wyrzucanie śmieci przestało być męską domeną. Panie są zwolenniczkami rodziny partnerskiej. Mężczyźni wolą by kobiety były w domu. Podręczniki szkolne też przedstawiają kobietę prowadzącą dom. Według Fuszary" właśnie nadmierne obciążenie domowymi obowiązkami nie pozwala kobietom na uczestnictwo w życiu publicznym. Media z kolei podsuwają kobiecie wzór nie do zrealizowania superwomen. - A większość kobiet nie ma nawet czasu by o siebie zadbać - mówiła Fuszara. Dodała, że w Polsce stale kobiet w rządzie nie ma, albo jest ich bardzo mało. Andrzej Piłat - prezes Krajowego Urzędu Pracy, potwierdził, że kobiety są zwykle dłużej bezrobotne niż mężczyźni, przeważają we w grupach bezrobotnych, chociaż częściej niż mężczyźni przekwalifikują się. Prezydent Aleksander Kwaśniewski, uczestniczący w konferencji z małżonką uwiarygodnił się - żyje w otoczeniu kobiet. W domu mam żonę córkę i nawet pies jest kobietą. Świetnie rozumiem co to rodzina partnerska.

Zartował, że XXI wiek niesie więcej zagrożeń dla mężczyzn: — Pomyślcie państwo — z jednej owcy zrobiono drugą, bez udziału barana. Prezydent dowodził, że docenia kobiety w pracy: — Jednym z moich zastępców w partii była kobieta, podobnie w klubie parlamentarnym kancelarii i jednym z ministrów są kobiety — wymieniał. Zachęcał obecnego nas konferencji premiera Cimoszewicza: — Będzie miał pan wakat na stanowisku zastępcy. Dajmy dowód, że wśród pana zastępców mogą znaleźć się kobiety. Premier pytany, czy kobieta ma szansę być jego zastępcą, odmówił jednak komentarzy. Zdaniem premiera równość można osiągnąć przez działania organizacji feministycznych, jak i ustawy równościowe. Przyznał, że niewiele jest kobiet w rządzie, ale wymienił też zastugi swego ugrupowania dla poprawy sytuacji kobiet: powołanie pełnomocnika ds. rodziny i kobiet, wprowadzenie ulg podatkowych dla kobiet samotnie wychowujących dzieci, zrównanie uprawnień ojców i matek w opiece nad dziećmi, zliberalizowanie ustawy antyaborcyjnej. Katarzyna Montgomery

Zbrodnia bez kary

Przetrwać

Witalij Olszewski

Na podstawie wspomnień maleńkiego statysty wielkiej tragedii

W tym numerze „DK” publikujemy dokumentalne opowiadanie o losie byłego więźnia politycznego Witalija Olszewskiego, który 15 lat spędził w katowniach GUŁAGU. Bardziej dokładnie zapoznać się z życiorysem człowieka, który przeszedł piekielne koła SYBERIAGU i PECZORŁAGU, czytelnik może w czasopiśmie „Радуга” (nr 5,6,8 z roku 1990). Niestety, ta ciekawa publikacja nie została skończona, ponieważ ówczesne służby ideologiczne przestraszyły się i zakazały drukować ciąg dalszy tych wspomnień. Współczesne „demokratyczne” środki masowego przekazu też się nie śpieszą z publikacjami.

Witalij Olszewski urodził się w rodzinie polsko-ukraińskiej. Matka — Polka: Radecka-Olszewska zaszczepliła swojego dziecka zamiłowaniem do kultury polskiej. Ojciec, Ukrainiec, nauczał w szkole. Zginął podczas wojny domowej z rąk „zielonych”. Połączenie pierwiastków polskiego i ukraińskiego w jednej rodzinie pomogło młodzieńcowi uświadomić wspólnotę tych dwóch wielkich konarów potężnego drzewa — słowianstwa. Zamiłowanie do Polski i Ukrainy zachował na całe życie.

A jego sierockie życie było niełatwe. Nieraz doznawał głodu i chłodu. Matka oddała chłopca do polskiej szkoły, gdzie czynił dobre postępy. Potem było technikum, gdzie opanował fach drogowca. Mieszkali Olszewscy w małym wielorodzinnym mieszkaniu. Matka uczyła matematyki w polskiej szkole.

Witalij dobrze pamięta okropności głodu.

W 1933 r. uzyskał dyplom

technika drogowego i jako specjalista władający językiem polskim został oddelegowany do rejonu marchlewskiego, polskiego rejonu. Prezes zarządu rejonowego pan Adamczyk wysłał dwiętnastoletniego specjalistę na daleką wieś Wita. Okazało się jednak, że mieszkańcom wsi było nie do budownictwa, ludzie umierali z głodu. Kierownictwo rady wiejskiej odprawia młodego fachowca do domu.

Niedługo po tym bolszewicy przestali się bawić w politykę narodowościową: polskie zrzeszenia państwowo-narodowościowe zostały zlikwidowane, a obywatela pochodzenia polskiego okazały się w Sybiru lub Kazachstanie.

Dzięki matce Witalij decyduje się na podjęcie studiów. Los się uśmiechnął tym razem młodzieńcowi, który został przyjęty na wydział architektoniczny. W okresie studiów miał dobre wyniki. Zaprzyjaźnił się z miłą dziewczyną, którą chciał poślubić.

Wtedy właśnie w kraju zaczyna się masowy terror, ideologi-

cznym podłożem którego była stalinowska teoria „zaostrożenia walki klasowej”. Gorliwi wykonawcy zleceń Stalina zaczynają poszukiwania wrogów klasowych w społeczeństwie. Z góry nadchodzą plany odstrzału „elementów destrukcyjnych”, które przeszkadzają budować jasną przyszłość. W połowie lat trzydziestych zaczyna się masowe polowanie na przedstawicieli mniejszości polskiej.

Ofiarą „walki klasowej” staje się i Olszewski. Sierpniowej nocy 1937 r. po donosie przyjaciela zabierają go enkawudziści.

Rozpoczynają się więzienne uniwersytety Olszewskiego. Miejscem kursu przygotowawczego nowego mieszkańca łagrów zostało Łukjanowskie więzienie w Kijowie. Dalej — Sybir (BAMŁAG, PIECZORŁAG i inne).

Uważam, że warto wymienić znamiona przestępstwa inkryminowane młodemu studentowi w akcie oskarżenia. Jako kontrrewolucję śledczy traktował „rozposzechnienie w środowisku studentkim literatury antyradzieckiego, faszystowskiego, nacjona-

listycznego poety polskiego Adama Mickiewicza”. Argument Olszewskiego polegający na tym, że w księgarniach Kijowa żwawo sprzedaje się poemat A. Mickiewicza „Pan Tadeusz” w przekładzie Rylskiego, absolutnie nie działał. Student został skazany na 10 lat. Jednocześnie matkę Witalija wyrzucają ze szkoły jako taką, co nie zabezpieczyło odpowiedniego wychowania syna.

W styczniu 1938 r. kobietę-inwalidkę (miała jedną nogę krótszą) oskarżają o szpiegostwo według paragrafu 54 punktu 6 kodeksu karnego USRR. Po roku więzienia ją wyrzucają na ulicę bez prawa pracować w swoim zawodzie. W taki sposób kobieta-inwalidka, absolwentka Genewskiego Instytutu Języków Obcych, została zmuszona pracować jako sprzątaczką na fabryce kabli.

Minęło 15 długich lat pełnych szczytów i poniewierki, póki w 1956 r. matka się spotkała z synem, który cudem przetrwał reżim łagrowy. Przecież człowiek w warunkach GUŁAG-u miał normy wydajności wyższe niż koń.

Uratował Witalija zawód drogowca, wskutek czego jego często wykorzystywali jako kierownika robót budowlanych.

Piętno „wrogów narodu” ciążyło nad Olszewskimi nawet na woli, ale oni się trzymali jak tylko mogli. Witalij pracował jako kierownik robót budowlanych, ożenił się, wychował syna. Jego żona też była represjonowana.

W 1976 r., po długich latach ponadludzkiego napięcia, odeszła z życia matka, Stefania Olszewska. Sam Witalij został emerytą, ale nie oddał się od spraw społecznych. Obecnie aktywnie działa w Kijowskim Stowarzyszeniu Byłych Więźniów Politycznych i Represjonowanych odpowiada za pomoc charytatywną.

W czasie wolnym chodzi do kościoła, czyta książki w języku polskim.

Adolf Kondracki,
dr nauk historycznych,
Prezes Kijowskiego Stowarzyszenia Byłych Więźniów Politycznych i Represjonowanych

OGŁOSZENIA

- Jestem kierowcą 1 klasy z długim stażem na TIR-ach. Poszukuję pracy w polskiej firmie. 252124, Київ-124, вул.Героїв Севастополя, 17 в, кв.67, Андреев П. В. тел. дом.484-12-92.
- Szukam podręcznika dla nauczania języka polskiego Kto podaruje mi chociażby jeden podręcznik będę Mu bardzo wdzięczny. Ukraina, 272823 obł. Odesskaja, rej. Wołgradskij, w. Kałcziewa, ul. Dimitrowa, 163. Sarsak S.N.
- Звертаюсь до всіх людей доброї волі за допомогою на лікування АСТМІ. Пожертуйте інваліду війни 2 гр. 283180 м. Підгайці Тернопільської обл. Ощадбанк 8534 р\р 100895201, код 23588929, МФО 3981.6 на рах.5577 Ковальову.
- Калчевський шахово-шашковий клуб „Поєдинок” проводить турніри з листування. Заявка+конверт зі з\а. 272823 Україна, Одеської обл, Болградський район, с. Калчева. ШШК „Поєдинок”, Сарбаску С.М.
- Пропоную нову американську методику швидкого парощування м'язів без хімії. Конверт із з\а+купон б\о 262031 м. Житомир вул. О. Олесь, 17 Соколовський О.В. „МНМ”
- Вышло ефективную методику питания и фитотерапии для выведения радионуклидов и токсинов из организма. От вас: заявка, купон б\о, конверта о\а. 320005 Днепронетровск, а\я 5572.
- Sprawacz, fachowiec szuka pracy za granicą. Россия, 162544, Вологодская обл., Череповецкий р-н, д.Ягница. Шитов В.С.
- Продам машинки друкарські Robotron, Optima. Тел. 242-74-90

Читати польською мовою зовсім не важко!

Шановні читачі!!!

Пропонуємо Вашій увазі ключ до читання польських текстів. Не секрет, що значна кількість громадян польського походження в Україні, країнах колишнього Советського Союзу не володіє польською мовою. В попередніх номерах „DK” ми наводили дані про зміну національного складу в Україні за останні десятиріччя, починаючи з довоєнних часів. Статистика приголомшує - спостерігаємо падіння чисельності поляків з мільйонів до десятків тисяч. Це наслідок не тільки фізичного знищення - депортацій, етнічних чисток, міграції і т.і. Це показник обвальної асиміляції і виродження польськомовної культури в Україні. Польська культура - перлина європейської і світової цивілізації, яка дала світові стільки імен (в тому числі наших земляків з України), традицій, наукових відкриттів, інтелекту-

альної спадщини - навряд чи заслугове вона бути остаточно викорчуваною з українського ґрунту, де проростала протягом століть. Маємо намір регулярно друкувати методичні матеріали для вивчення польської мови прості і доступні, як цей ключ. За його допомогою знавцям української чи російської мови не важко буде читати і розуміти польські тексти. Періодично повторюватимемо цей „ключ”. Для тих, хто ще не володіє польською мовою, друкуємо матеріали українською і російською мовами, пов'язані з життям української поліції.

Успіхів Вам, дорогі читачі, в опануванні польської мови.

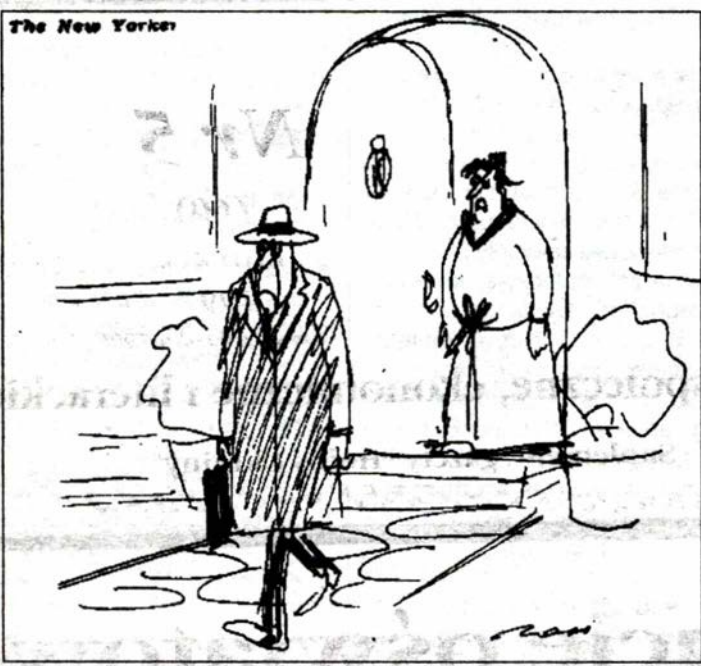
Сприяйте відродженню польськомовної культури в Україні!

Передплачуйте свою газету! Індекс передплати: 30678.

Редакція

польські літери	A a	Ą ą*	B b	C c	D d	E e**	Ę ę*	F f	G g
укр. транскр.	[a]	[он-ом]	[б]	[ц]	[д]	[e**]	[ен-ем]	[ф]	[г]
польські літери	H h	I i	J j	K k	L l	Ł ł	M m	N n	Ń ń
укр. транскр.	[x]	[і]	[й]	[к]	[ль]	[л]	[м]	[н]	[нь]
польські літери	O o	Ó ó	P p	R r	S s	T t	U u	W w	Y y
укр. транскр.	[o]	[y]	[п]	[р]	[с]	[т]	[у]	[в]	[и***]
польські літери	Z z	Ż ż	rz	ch	cz	sz	ć	ś	ź
укр. транскр.	[з]	[ж]	[ж]	[x]	[ч]	[ш]	[ць]	[шь]	[жь]

Увага! В польській мові, як правило, наголос ставиться на передостанній склад.
* посові звуки; ** e (укр.) = э (рус.); *** и (укр.) = ы (рус.).

- J, na miłość boską, postaraj się wrócić do domu z inną twarzą.

Dopiero wtedy można o kobiecie powiedzieć, że jest naprawdę wypięgnowana, kiedy ma oddech świeży i czysty. Troska o higienę jamy ustnej i staranne pielęgnowanie zębów muszą być czymś absolutnie oczywistym i każda kobieta powinna codziennie kontrolować swój oddech, czy jest rzeczywiście bez zarzutu. Taka „próba zapachu” to sprawa bardzo prosta: głęboko wciągnąć powietrze, przyłożyć dłoń do ust i powolutku wydmuchiwać. Przecież lepiej sprawdzać oddech samodzielnie niż by to czynili inni.
Po każdym jedzeniu trzeba usta dokładnie przepłukać. Resztki pokarmów nie powinny nigdy osiadać między zębami. Gdy ktoś jada w domu, płukanie ust nie sprawia mu kłopotu; jeszcze lepiej, jeśli zarazem wyczyści zęby. Na żadnej toalecie nie powinno brakować eliksiru do ust; to ważniejsze od per-

**PORADY KATARZYNY
DLA KAŻDEJ RODZINY**

Zapachu z ust można się pozbyć!

fum. Można go kupić w każdej aptece lub drogerii albo też zrobić sobie z paru kropel mirry, mentolu, kamfory, karbolu lub olejku eukaliptusowego. Podobnie dezynfekująco działa również szklanka wody ze szczyptą zwyczajnej soli kuchennej. Kto zaś częściej jada poza domem, znajdzie też zawsze okazję, żeby się ulotnić na minutkę i w ustronnym miejscu wypłukać usta.
Jeżeli pomimo sumiennego pielęgnowania oddech ma przykrą woń, a dentysta stwierdza, że przyczyną tego nie mogą być ani zęby, ani dziąsła, nie ma innej rady — tylko pójść do lekarza. Obłożony język też

jest zawsze sygnałem, że zdrowie jest nie w porządku. Jeżeli równocześnie z tym objawem występuje obstrukcja, trzeba się koniecznie zatroszczyć o uregulowanie wypróżnień, dietę mięsną zamienić na jarzynowo-owocową. Na Zachodzie kobieta nosi w torebce obok wszystkich zwykłych utensyliów pudełeczko z pigułkami na odświeżenie oddechu.
Dzisiejsza kobieta nie musi więc już płukać gardła szalwią (chyba że ma anginę) ani ssać pastylek fiołkowych, jak to robiły nasze prababki, żeby mieć oddech czysty i świeży.

Cóż to, slyszalam, że się rozchodzie? Tak, nareszcie doszliśmy do porozumienia.

Bardzo przepraszam, ale pani mnie sobie widocznie nie przypominam. Jestem Kowalska.
- Tak, to prawda, ale ja ci z tego powodu nie robię wyrzutów.

Policjant do złodzieja kieszonkowego:
- Ja cię, draniu, jeszcze raz złapię na gorącym uczynku, to cię odstawię na rok do kolonii nudystów.

Bronek i Bolek piją przy barze. Nagle Bolek przewraca się i pada na twarz. Bronek przygląda się w zamyśleniu, po czym mówi do barmana:
- Jedno mi się podoba u Boleka, że zawsze wie kiedy ma dosyć

Rozmawiają dwie serdeczne przyjaciółki.
- Kto to był ten głupawo wyglądający gość, z którym tańczyłaś?
- Mój brat.
- Przepraszam, powinnam była zauważyć rodzinne podobieństwo.

W pobliżu Kruszwicy żył kołodziej imieniem Piast. Wraz z żoną Rzepichą mieszkał w skromnej chacie i trudnił się, jak każdy kołodziej, wyrabianiem wozów. W bliższej i dalszej okolicy znano go jako doskonałego rzemieślnika, lecz jeszcze bardziej jako człowieka prawego, mądrego i rozsądnego. Przychodzili do Piasta ludzie, prosząc o radę lub pomoc w rozmaitych sprawach. Nie zdarzyło się, by ktoś odszedł od niego zawiedziony.
Piast i Rzepicha byli już niemłodzi, gdy urodził się im syn. Nazwali go Siemowit. Cieszyli się z przyjścia na świat dziecka, a zarazem martwili, bo chłopiec był niewidomy. Siemowit chował się w domu pod opieką matki i był nad podziw pojęty i rozsądny.
Było wówczas w zwyczaju, że chłopiec kończąc siedem lat przechodził spod opieki matczynej pod władzę ojca. Strzyżono go wówczas po raz pierwszy i z tej okazji urządzano ucztę. Uroczystość tę nazywano postrzyżynami.
Gdy nadszedł czas postrzyżyn

• HISTORIA POLSKI •

O Piście Kołodzieju

Siemowita, Piast zaprosił gości. Zeszło się ich niespodziewanie dużo. Rzepicha obawiała się, że nie starczy jej jadła i napoju dla wszystkich.
Piast zamierzał właśnie ostrzyć dziecku włosy, gdy pojawili się dwaj nowi goście, nikomu nie znani. Piast poprosił przybyłych do stołu, a Rzepicha poszła do komory, by przynieść dla nich jadło. Ogromne było jej zdziwienie, gdy ujrzała, że komora znów jest pełna różnych potraw i napojów.
Piast podszedł do Siemowita i zaczął ciąć nożycami jego lniane włosy. Dwaj obcy także zbliżyli się do chłopca i błogostawili jemu i całej rodzinie. Przepowiedzieli też, że wielka przyszłość czeka cały ród Piastów. W tej samej chwili Siemowit zaczął widzieć.
Radość ogarnęła rodziców i

gości. Piast i Rzepicha chcieli podziękować nieznanym przybyszom, ale okazało się, że ich już nie ma. Pozostało tylko wspomnienie jakiejś wspaniałości i wielkiej dobroci.
Niedługo po tym wydarzeniu zginął haniebnie niegodziwy książę Popiel z rodziną. Dorodzi mężczyźni zebraли się na wiec, by radzić nad wyborem nowego władcy. Wszyscy orzekli zgodnie, że władcą powinien zostać skromny kołodziej Piast.
I wtedy Piast został księciem. Od niego właśnie wywodzi się polski królewski ród Piastów. Książęta i królowie z tego rodu zjednoczyli najpierw wszystkie polskie plemiona, a potem rządząli Polską przez 500 lat.
**Rubrykę prowadzi
K. Panteluk**

CO
PISAŁ

**DZIENNIK
KIJOWSKI**

90
LAT TEMU

Pisownia oryginału
W czerwonym obozie
Niemniej ciekawymi są poglądy organu trzeciej partii socjalistycznej „Proletaryatu” który pisze:
„... Proletaryat polski jest dzielny, pełen poświęcenia, żywy i zdolny; od lat wielu, a szczególnie od lat trzech, prowadzi on walkę ciężką, pełną ofiar i męczeństwa; ale niestety, proletaryatem tym kierują przeważnie ludzie nieodpowiedni, bez głów, bez rozumu, bez taktu, poczucia miary i zrozumienia sytuacji. To też mnóstwo sił ginie bez potrzeby, ginie wiele życia bez korzyści i powstaje morze cierpień bez konieczności.”

Jak widzimy, panowie potentaci, którzy pragną świat zreformować i głoszą że mają ku temu odpowiednią receptę, nie umią przede wszystkim nawet swoją szczupłą chahupą rządzić i samym sobie poradzić.
DK. 25 marca (7 kwietnia) 1907 r.
**Z Dumy
Prace posłów polskich**
Wszystkie komisje obu kół posłów naszych zorganizowały się i pracują w żywym tempie. W ubiegły piątek w lokalu Koła odbyły się posiedzenia komisji: agrarnej i równouprawnienia wspólnych obu Kół.
DK. 31 marca (13 kwietnia) 1907 r.

FRASZKI Mariana Żałuckiego

poezjo!...
Twórczość — to czasem taka męka,
Że nawet czytelnik stęka...
• ...narodził się aforyzm
Słów się zeszło pięć czy sześć i udają głębszą treść.

• **nieudane zaloty**
Zdarzyło się to wczesnym latem,
Gdy róże już były pąsowieć,
On posłał jej cięte kwiaty,
A ona mu — ciętą odpowiedź.

Poziomo: 3) odcinek czasu; **6)** wiosenny kwiatek; **7)** instrument inżyniera; **8)** sąsiad Czeczenii; **9)** ekwilibrysta musi je mieć mocne; **11)** symbol graficzny; **13)** zawór regulujący; **14)** popularny sok z „tropików”; **16)** zjednoczenie przedsiębiorców; **17)** zaplecze wiejskie; **18)** bogini lasów; **19)** jednostka masy kamieni szlachetnych.
Pionowo: 1) mała forma muzyczna; **2)** element kwiatka; **3)** imię dziewczęce, popularne na Ukrainie; **4)** względnie tani środek lokomocji; **5)** odrębne wspólnoty wyznaniowe; **10)** u człowieka pozostają po obserwacji zjawisk; **12)** powleka się nim podłogę; **13)** ozdoba ukraińskich wieśniaczek; **14)** w cyрку czyni cuda; **15)** 743 lub 13.
Autor: „Pińcio”
Rozwiązania prosimy przysłać na adres redakcji do 15 kwietnia br.
Rozwiązanie krzyżówki z nr. 59
Poziomo: ZGODA, REZYSER, GARAŻ, PRAWDA, RYWAL, WIATRY, MODA, GWIAZDA, LOGO, CZOŁO, TARTAK
Pionowo: CEDR, SYLWETKA, ZEGARY, GRA, DIANA, PAW, WIO, INWAZJA, MALARZ, DOGMAT, ZŁOTO

KRZYŻÓWKA NR 60

	1	2	3	4	5	
6						
			7			
8						
			9	10		
11	12					
				13	14	
15			16			
				17		
18						
			19			
20						

**DZIENNIK
KIJOWSKI**
„Газета Київська” - польскокомуністичний додаток до газети В.Р. України „Голос України”
Numer przygotowano kolegiom redakcyjnym reprezentującym wszystkie organizacje polonijne Kijowa
Redaktor Naczelny:
Stanisław Panteluk

WYDAWCY:
Redakcja „Dziennika Kijowskiego”,
Redakcja << Hолосу України >>,
Związek Polaków na Ukrainie
Adres redakcji: UKRAINA
252054, Kijów, ul. Gogolewska 23
tel./fax: 216 31 77
Konto bankowe zaliczn. od PIB Kijowa
Nr 2468926 MFO 322153 Kod 21459978
Świadczenie rejestracji KW 818

Адреса редакції: 252054,
Київ, вул. Гоголівська, 23
p/p 2468926 в Заліз. від. ПИБ м. Києва.
МФО 322153 код 21459978
Реєстраційне свідоцтво KB 818
ИНДЕКС ПЕРЕДПЛАТИ 30678

Prowadzący numer:
Borys Dragin
Za treść reklam i ogłoszeń redakcja nie ponosi odpowiedzialności, nie zamówionych rękopisów nie zwraca i pozostawia za sobą prawo do skrótów nadsyłanych materiałów.
Газета надрукована з готових фотоматриць видавництва „Київська Правда”.
Зам. 1159 Тираж 3 700
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9